

**Medisch gericht met goede  
arbeidsvoorwaarden**

# De VW Company

Alles in Wolfsburg draait om Volkswagen. Met rond de 75.000 medewerkers is het fabrieksterrein een dorp op zich, groter dan Monaco. De hotels zitten een jaar van tevoren al vol met ingehuurd personeel, leveranciers en klanten. Op het bedrijfsterrein is fotograferen verboden.

tekst Tamara Raaijmakers





# Health Check

**A**ls gasten van de medische dienst mochten we echter vrijelijk de werkplaatsen van deze grootste VW-plant bezoeken. Vanuit een vakbondscultuur en een sterke ondernemingsraad is er bij de Volkswagen Group van oudsher veel aandacht voor de gezondheid van medewerkers. Zo zijn er richtlijnen voor de bescherming en bevordering van de gezondheid via het werk en behartigt een aparte or de belangen van mensen met een chronische aandoening of handicap. De richtlijnen gelden voor alle VW-plants wereldwijd, met minimale voorwaarden, vooral veiligheidsgerelateerd.

*“Health protection and health promotion are a social obligation, an expression of corporate culture and of economic necessity.”*

Het voorkomen van gezondheidsgevolgen door het werk, het bevorderen van de gezondheid en duurzame inzetbaarheid zijn belangrijke doelstellingen, waarbij evengoed het imago van de VW-labels een rol speelt. Op het gebied van gezondheid is de invulling meer lokaal, afhankelijk van onder meer wetgeving, cultuur, economische situatie en (bedrijfs)gezondheidszorg per land.

De aanvieligroute voor gezondheidsbevordering is deels direct werkgerelateerd, deels via individuele benadering van werknemers. Bij het werkgerelateerde deel gaat het over de werkcondities, zoals organisatie van het werk, de werkomgeving en het product zelf. Bij de individuele benadering betreft het voorlichting over gezonde leefstijl en het versterken van gezondheidsvaardigheden.

## Uitdagingen

Voor VW liggen de komende uitdagingen op het vlak van nieuwe productiewijzen, verhoging van mentale werkbelasting, de ouder wordende werknemers (de gemiddelde leeftijd is 43 jaar), andere verwachtingen van werknemers over het werk, het nog meer promoten van een gezonde leefstijl, de wetgeving en het toepassen van nieuwe medische technieken zoals smart clothing. Daarbij gaat het om kleding met bijvoorbeeld nanotechnologie die aangeeft of een werksituatie veilig is. Denk aan technologie die gevaarlijke stoffen detecteert of aangeeft dat het geluidsniveau te hoog is.

Verder ligt de focus op teleshoud: medische zorg op afstand voor medewerkers van Volkswagen Group. Te vergelijken met de e-health-ontwikkelingen, waarbij medewerkers bepaalde uitsla-

## Volkswagen Group

De Volkswagen Group is in 1938 opgericht en staat vooral bekend om zijn automerken, zoals Volkswagen, Audi en Porsche. Minder bekend is dat de VW Group een eigen bank heeft en dat de financiële bedrijfstak, Volkswagen Financial Services, een groot en belangrijk onderdeel van het concern uitmaakt. Eén van de meest aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden volgens werknemers is de mogelijkheid om elk half jaar een nieuwe auto te leasen voor een bedrag van 180 euro per maand.



gen online kunnen inzien en via intranet/internet een afspraak kunnen inplannen bij de medische dienst.

Veilige werkomstandigheden blijven een punt van aandacht. Recent is een managementsysteem ingevoerd waarmee afdelingen onderling goede voorbeelden van veilig werken kunnen uitwisselen. Met foto's van goede praktijken en de contactgegevens van een collega voor meer informatie.

## Eigen medische diensten

De VW Group heeft zijn eigen medische diensten. In Wolfsburg zetelt de centrale medische dienst, die verantwoordelijk is voor zowel de plant Wolfsburg als voor de gehele Volkswagen Group, met 550.000 werknemers wereldwijd. Het centrale medische team voert audits uit om na te gaan of plants aan de richtlijnen voldoen.

De acht medische diensten op het Wolfsburg-terrein beschikken gezamenlijk over 19 dokters, een psycholoog en 112 overige medewerkers zoals fysiotherapeuten, verpleegkundigen en ondersteunend personeel. Aanvullend beschikt de medische dienst over een regionaal netwerk om medewerkers door te kunnen verwijzen.

## Scheiding zorg en bedrijfsvoering

De medische diensten richten zich op de bedrijfsgezondheidszorg. De directie is verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden op de plant, HRM gaat over personeelszaken en het »



Figuur 1: Gezondheidsmanagement bij VW Group

management heeft de leiding over de gehele site en is verantwoordelijk voor de veiligheid op locatie.

Er is dus sprake van een scheiding tussen gezondheid, HRM, arbo en bedrijfsvoering. De achterliggende reden is dat de medische zorg via het werk onder de privacy-wetgeving valt: elke uitwisseling die nadelig uit kan pakken voor de individuele medewerkers wordt vermeden. Wel maken de medische dienst en de HRM-directie deel uit van de board, wat ongebruikelijk is in Duitsland. Het zorgt voor een directe communicatie met de top over het gezondheidsbeleid. De tweede belangrijke gesprekspartner van de medische dienst is de ondernemingsraad.

Dat de invloed van medezeggenschap minder gunstig kan uitpakken voor de gezondheid, zien en ruiken we bij een drukbezochte rookruimte in het gebouw van de medische dienst. De bedrijfsarts die we hierover spreken, meldt dat de dienst deze ruimte niet kan sluiten doordat de or dit tegenhoudt.

### Ziekenhuis zonder bedden

Het hoofd van de medische dienst beschrijft de gezondheidsfaciliteiten van VW Group als een 'ziekenhuis zonder bedden'. De site beschikt over een eigen ambulance, een auto uitgerust voor calamiteiten, een bloedlaboratorium, onderzoeksruimtes en spreekkamers. Medewerkers van de dienst lopen in witte jassen rond. Medische zorg, BHV, ergonomie en re-integratie zijn de voornaamste aandachtsgebieden van de medische dienst, met daarbij goede communicatie richting de werknemers over de mogelijkheden van medische ondersteuning.

VW-medewerkers vormen een afspiegeling van de maatschappij, met een diversiteit aan gezondheidsklachten, verslavingsproblematiek en psychische problemen. De zorg van de medische dienst is om deze mensen zo te ondersteunen dat ze kunnen functioneren op het werk en daarbuiten.

Figuur 1 geeft weer hoe het beleid rond gezondheidsmanagement bij VW Group is opgebouwd rond drie principes:

1. Personal Responsibility – De werknemer is medeverantwoordelijk voor de eigen gezondheid.
2. Subsidiarity – 'Wat iemand zelf kan, zelf laten doen', oftewel zelfmanagement staat voorop.
3. Solidarity – Solidariteit, elkaar helpen.

De verantwoordelijkheid van medewerkers krijgt vorm in het betrekken van medewerkers: de binnen gezondheidsbevordering op de werkplek (GBW) bekende *health circles* zijn hier ruim 30 jaar geleden voor het eerst getest. Recent is er een barometer ontwikkeld die met behulp van twaalf vragen de medewerkersmotivatie in beeld brengt. De leidinggevende is verantwoordelijk voor het per team bespreken van de resultaten en het gezamenlijk zoeken naar verbeteringen.

*"Van een vreemd of ongezond ogende verkoper een auto kopen is toch niet wat je wilt."*

Er lopen pilotprojecten bij garages en dealers, de visitekaartjes van VW Group, om aandacht voor de gezondheid vorm te geven. Momenteel is dit nog vrijblijvend, op het niveau van infor-



matievoorziening, maar op den duur geldt het gezondheidsbeleid van dealers als voorwaarde om VW-merken te mogen leveren of onderhouden. Hier komt het imagoaspect van het gezondheidsconcept duidelijk naar voren.

### Iedereen aan boord houden

Op de plants zijn alle medewerkers in dienst van VW Group, ook de mensen van de beveiliging, schoonmaak, catering en groenvoorziening. Dit geeft VW de mogelijkheid van herplaat-

sing naar ander werk bij gezondheidsklachten. Per jaar stromen er drie tot vijf mensen in Wolfsburg uit als gevolg van arbeidsongeschiktheid. Het is in het belang van de werknemer om via het werk zijn sociale structuur te behouden, met het eigen werk en de eigen collega's. Voor VW bespaart het kosten van outplacement. Binnen VW Group is er een verschil tussen ziek zijn en een ziekte of gezondheidsklacht hebben. Als je ziek bent (en niet kunt werken), ben je thuis. Als je een klacht hebt, zoals rugpijn, ga je naar de fysio op het terrein, krijg je aangepast werk en re-integreer je binnen werktijd.

*“Om de beste auto's van de wereld te kunnen maken, hebben we gemotiveerde mensen nodig.”*

In lijn met duurzaam aan het werk kunnen blijven, vindt *job rotation* plaats en is er aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. Bij hoger opgeleiden krijgt dit vorm in de mogelijkheid om twee of drie jaar in een ander land te werken. Bij productiemedewerkers is de stimulans gericht op het leren van nieuwe vaardigheden door bij- en nascholing.

### Volkswagen Check Up

VW Group kent sinds drie jaar een eigen Check Up. Deze individuele medische keuring, met adviezen voor het verbeteren van de leefstijl, is vrijwillig en vindt plaats tijdens werktijd. VW betaalt de kosten van 460 euro per persoon.

Met dank aan de gastheren van Volkswagen Group en de deelnemers aan de Exchange. Dit artikel is een uitwerking van VW Exchange, een Exchange of Expert Information van het Centrum Werk Gezondheid in samenwerking met VOLKSWAGEN AG Zentrales Gesundheitswesen. Exchanges zijn informele uitwisselingen van kennis en ervaring tussen professionals op het gebied van werk en gezondheid, in de vorm van een buitenlands bedrijfsbezoek. [www.centrumwerkgezondheid.nl](http://www.centrumwerkgezondheid.nl); [www.volkswagenag.com](http://www.volkswagenag.com); [www.ihmq.org](http://www.ihmq.org).

**Tamara Raaijmakers** is senior programmamanager bij Centrum Werk Gezondheid en is auditor gezonde bedrijfsvoering IHMQ.

(advertentie)

**De RI&E-verplichting...**  
**...weten hoe uw magazijn er voor staat!**

De Arbeidsinspectie controleert dit jaar binnen strenger op naleving van de Risico Inventarisatie & Evaluatie-plicht (RI&E). Het is voor u dus belangrijk om de veiligheid in uw warehouse goed in kaart te brengen. Gelukkig is er nu een gratis veiligheidstool beschikbaar, die aansluit op de bestaande wettelijke RI&E-verplichtingen en u helpt bij het veiliger maken van het magazijn. U kunt uw veiligheidscore direct op waarde schatten door middel van een ingebouwde benchmark.

Miscor vertaalt, kijk op [www.miscor.nl](http://www.miscor.nl)